

Ajankohtaista asiaa alkuperämaamerkinnoistä "MMMa 218/2017"

Aika: ke 10.5.2017, klo 13.00 - 16.00

Paikka: Elintarviketurvallisuusvirasto, Evira,
luentosali Kalevi, Mustialankatu 3, 00790 Helsinki

Ohjelma:

13.00 - 13.05	Tilaisuuden avaus, johtaja Leena Räsänen
13.05 -14.10	MMMa 218/2017 eräiden elintarvikkeiden alkuperämaan ilmoittamisesta ylitarkastaja Tuulikki Lehto
14.10.-15.30	Eviraan tulleita kysymyksiä ylitarkastaja Tuulikki Lehto
15.30.-16.00	Keskustelua

Ajankohtaista asiaa
alkuperämaamerkinnoistä -
MMM_a 218/2017
10.5.2017

Tuulikki Lehto

I LAINSÄÄDÄNTÖÄ

MMMn 218/2017 eräiden elintarvikkeiden alkuperämaan ilmoittamisesta

tiedote:

http://mmm.fi/saadostartikkeli/-/asset_publisher/mmm-n-asetus-eraiden-elintarvikkeiden-alkuperamaan-ilmoittamisesta-218-2017-

1 § Soveltamisala

Alkuperämaan ilmoittaminen

- Liha, kun on elintarvikkeen ainesosana
  - Maito sekä
  - Maitotuotteiden ja tiettyjen vastaavien valmisteiden ainesosana käytetty maito
- valmiiksi pakatut tuotteet
- tarkoitettu loppukuluttajalle tai suurtaloudelle

Tätä asetusta EI sovelleta elintarvikkeisiin, jotka on laillisesti valmistettu ja/tai pidetty kaupan Euroopan unionin toisessa jäsenvaltiossa tai Euroopan unionin ulkopuolisessa valtiossa.

2 § Määritelmät

MM.

- Valmiiksi pakattu elintarvike (EPNAs 1169/2011, art.2.2e)
- **Liha:** *(myös mekaanisesti erotettu liha)*
(EPNAs 1169/2011, liite VII B osa, kohta 17 ja 18)
  - naudanliha,
  - sianliha,
  - lampaan- ja vuohenliha
  - siipikarjanliha
- **Maito:**
  - Kaikkien maitoa tuottavien eläinten maito:
Lehmä, lammas, vuohi jne.

Elintarvikkeen nimi - lihan määritelmä

- Liha elintarvikkeen (esim. makkaran) ainesosana
(Elintarviketietoasetus, liite VII, B -osa)
  - Nisäkäs- ja lintulajien luustolihakset (->Pallea ja puremalihakset kuuluvat luustolihaan, kun taas sydän, kieli, pään lihakset (muut kuin puremalihakset), etupolven, kinnernivelen ja hännän lihakset eivät sisälly niihin), jotka on tunnustettu ihmisravinnoksi soveltuviksi, sekä niihin luonnostaan sisältyvät tai liittyvät kudokset, joissa rasvan ja sidekudosten kokonaispitoisuudet eivät saa ylittää esitettyjä arvoja

2 § Määritelmät

- **Maito*** sekä maitotuotteet ja tietyt vastaavat valmisteet, joiden ainesosana käytetty maitoa tai maitojauhetta:
- ✓ **maito**
  - ✓ **maitojuoma**, jota on käsitelty ja/tai johon on lisätty muita ainesosia
  - ✓ **kerma**, mukaan lukien **ruokakerma**, jota on käsitelty ja/tai johon on lisätty muita ainesosia
  - ✓ **piimä, kefiiri, jogurtti, viili, rahka ja muut vastaavat hapatetut tai fermentoidut maitotuotteet (maustetut ja maustamattomat)**
  - ✓ **voi ja muut maidosta peräisin olevat rasvat ja öljyt sekä maitoa sisältävät ravintorasvat**
  - ✓ **juusto** (kypsytetyt ja kypsentämättömät), **sulatejuusto** sekä **juustovalmiste**

*Ainesosana käytetyn maidon alkuperämaa ilmoitetaan sekä nestemäisestä että kuivatusta maidosta (maitojauheesta)

3 § Vastuu merkintöjen tekemisestä

- Ensisijainen vastuu toimijalla, jonka nimellä tai toiminimellä elintarviketta pidetään kaupan.
- Jos tämä toimija ei ole sijoittunut EU:n alueelle, elintarviketiedoista vastaa tuontia EU:n alueelle harjoittava toimija.
- Toimija, joka toimittaa elintarvikkeita toiselle elintarvikealan toimijalle (ei kuluttajalle tai suurtaloudelle), on varmistettava, että näillä muilla toimijoilla on riittävät elintarviketiedot (tiedon siirtyminen ketjussa) (ns. ketjuinformaatio)

4 § Elintarvikkeen ainesosana käytetyn lihan alkuperämaan ilmoittamisen 1

1) Lähtökohta: Lihan alkuperämaan ilmoittaminen

- "Kasvatusmaa: (EU-maan tai muun kuin EU-maan nimi)"
- "Teurastusmaa: (EU-maan tai muun kuin EU-maan nimi)"

Kasvatusmaa määritelty:

- Nauta: EPNAs EY N:o 1760/2000, 13 art;
- Sika, lammas, vuohi, siipikarja: EPNAs EU N:o 1337/2013, 5 art.

Esimerkkejä:

- naudanliha (kasvatusmaa: Suomi, teurastusmaa: Suomi)
- naudanliha (kasvatettu: Suomi, teurastettu: Suomi)
- naudanliha (kasvatettu ja teurastettu: Suomi)

Esim.

Kasvatusmaa – Siipikarja

”Kasvatusmaa: (jäsenvaltion tai kolmannen maan nimi)”
seuraavien perusteiden mukaisesti:

- **Siipikarja** teurastettu ≥ 1 kk ikäisenä
  - > jäsenvaltio tai kolmas maa, jossa viimeinen vähintään 1 kk:n pituinen kasvatusjakso toteutui;
- **Siipikarja** teurastettu < 1 kk ikäisenä
  - > jäsenvaltio tai kolmas maa, jossa koko kasvatusvaihe toteutui sen jälkeen kun eläin oli sijoitettu lihotettavaksi

4 § Elintarvikkeen ainesosana käytetyn lihan alkuperämaan ilmoittaminen 2

2) Eläin on syntynyt, kasvanut ja teurastettu yhdessä maassa, VOIDAAN lihan alkuperämaatieto antaa seuraavasti:

“Alkuperä: maan nimi” (EU-maan tai muun kuin EU-maan nimi)

Esimerkkejä:

- naudanliha (alkuperä: Suomi)

Sallittuja myös ilmaisut, esim. :

- naudanliha (Suomi) tai
- suomalainen naudanliha tai
- Hyvää Suomesta -merkki

4 § Elintarvikkeen ainesosana 3 Evira käytetyn lihan alkuperämaan ilmoittaminen

3) Kun eläimet kasvatettu ja/tai teurastettu useassa EU-maassa tai muussa kuin EU-maassa:

" Kasvatusmaa:

(*luettelo EU-maista ja/tai muista kuin EU-maista tai ilmaisut "useat EU-maat", "useat muut kuin EU-maat" tai "useat EU- ja muut kuin EU-maat"*)

"Teurastusmaa:

(*luettelo EU-maista ja/tai muista kuin EU-maista tai ilmaisut "useat EU-maat", "useat muut kuin EU-maat" tai "useat EU- ja muut kuin EU-maat"*)

4 § Elintarvikkeen ainesosana 3 Evira käytetyn lihan alkuperämaan ilmoittaminen

3) Kun eläimet kasvatettu ja/tai teurastettu useassa EU-maassa tai muussa kuin EU-maassa:

Esimerkkejä (MMM:n muistion liite 5.4.2017):

- sianliha (kasvatusmaa: Suomi ja Tanska*, teurastusmaa Suomi ja Tanska*), koneellisesti erotettu sianliha (kasvatusmaa: Tanska ja Saksa*, teurastusmaa: Puola ja Saksa*) tai
- sianliha (kasvatettu: Suomi ja Tanska*, teurastettu Suomi ja Tanska*), koneellisesti erotettu sianliha (kasvatettu: Tanska ja Saksa*, teurastettu: Puola ja Saksa*) tai
- sianliha (kasvatettu ja teurastettu: useat EU-maat), koneellisesti erotettu sianliha (kasvatettu ja teurastettu: useat EU-maat) tai
- sianliha (kasvatettu ja teurastettu: EU), koneellisesti erotettu sianliha (kasvatettu ja teurastettu: EU) (- > ilmaisutapa muistiossa)

* tuotteessa on aina oltava sekä maassa X että maassa Y kasvatetusta ja/tai teurastetusta eläimestä saatua lihaa

4 § Elintarvikkeen ainesosana Evira käytetyn lihan alkuperämaan ilmoittaminen

4) Kun eläinten kasvatus- ja/tai teurastusmaa vaihtelee,
esim. vuoden mittaan

- "Kasvatusmaa: ("useat EU-maat" tai "useat muut kuin EU-maat" tai "useat EU- ja muut kuin EU-maat")
- "Teurastusmaa: "useat EU-maat" tai "useat muut kuin EU-maat" tai "EU- ja useat muut kuin EU-maat"

Esimerkkejä (MMM:n muistion liite 5.4.2017):

- broilerinliha (kasvatusmaa: useat muut kuin EU-maat, teurastusmaa: (useat muut kuin EU-maat), naudanliha (kasvatusmaa: Ruotsi, teurastusmaa: Ruotsi) tai
- broilerinliha (kasvatettu: useat muut kuin EU-maat, teurastettu: useat muut kuin EU-maat), naudanliha (kasvatettu: Ruotsi, teurastettu: Ruotsi) tai
- broilerinliha (kasvatettu ja teurastettu: useat muut kuin EU-maat), naudanliha (kasvatettu: Ruotsi, teurastettu: Ruotsi)

5 § Maidon ja maitotuotteiden yms. ainesosana käytetyn maidon alkuperämaan ilmoittaminen 1

1) Maito/ainesosana käytetty maito

“Lypsymaa: (EU-maan tai muun kuin EU-maan nimi)”

2) Maito /ainesosana käytetty maito lypsetty, pakattu ja prosessoitu yhdessä maassa, VOIDAAN maidon lypsymaatieta ilmoittaa seuraavasti:

“Alkuperä: maan nimi” (EU-maan tai muun kuin EU-maan nimi)

1) ja 2) Esimerkkejä (MMM:n muistion liite 5.4.2017):

- rasvaton maito (lypsymaa: Suomi), kerma (lypsymaa: Suomi) tai
- rasvaton maito (alkuperä: Suomi), kerma (alkuperä: Suomi)* tai
- yksiselitteisesti vastaava ilmaisu, esimerkiksi maito (Suomi) * tai suomalainen maito* tai
- Hyvää Suomesta -merkki

* maito kerätty, pakattu ja prosessoitu yhdessä maassa

5 § Maidon ja maitotuotteiden yms. ainesosana käytetyn maidon alkuperämaan ilmoittaminen 2

3) Kun maito on kerätty useasta EU-maasta tai muusta kuin EU-maasta:

" Lypsymaa: (luettelo EU-maista ja/tai muista kuin EU-maista tai

ilmaisut "useat EU-maat", "useat muut kuin EU-maat" tai "useat EU- ja muut kuin EU-maat")

Esimerkkejä (MMM:n muistion liite 5.4.2017):

- maito (lypsymaa: Suomi ja Ruotsi)* tai
- maito (lypsymaa: useat EU-maat)

*Tuotteessa oltava sekä maassa X että maassa Y lypsettyä maitoa

5 § Maidon ja maitotuotteiden yms. ainesosana käytetyn maidon alkuperämaan ilmoittaminen 3

4) Kun maito on kerätty useasta EU-maasta tai
muusta kuin EU-maasta ja maat vaihtelevat:

"Lypsymaa" : ("useat EU-maat" tai "useat muut kuin EU-
maat" tai "useat EU- ja muut kuin EU-maat")

Esimerkkejä (MMM:n muistion liite 5.4.2017):

- maito (lypsymaa: useat EU-maat), rasvaton maitojauhe (lypsymaa: useat EU-maat ja muut kuin EU-maat) tai
- maito (lypsymaa: EU), rasvaton maitojauhe (lypsymaa: EU ja useat muut kuin EU-maat)

6 § Alkuperämaan ilmoittamistapa Evira

Tiedot alkuperämaasta:

- Elintarvikkeen ainesosaluettelossa tai
- Välittömästi ainesosaluettelon läheisyydessä tai
- Jos ainesosaluettelo ei ole, helposti havaittavalla ja selkeällä tavalla.

”Kirjasinkoko”

tietojen ulkoasu; määritellään mm. kirjasinkoolla ->

- vähintään 1,2 mm (x - korkeus),
- poikkeus x-korkeus min 0,9 mm, jos suurimman pinnan pinta-ala < 80 cm²)

7 § Raportti asetuksen soveltamisesta

MMM laatii raportin
asetuksen 218/2017 soveltamisesta
ja
toimittaa sen
Euroopan komissiolle
31.1.2019 mennessä

8 § Voimaantulo ja siirtymäajat

- Asetus voimaan **1.6.2017** ja voimassa **31.5.2019** asti
- Pakkausmateriaalit,
  - jos hankittu ennen asetuksen antamista (5.4.2017) ja jotka eivät täytä asetuksen vaatimuksia, saadaan käyttää 31.8.2017 asti. Näin pakatut elintarvikkeet saadaan myydä varastojen loppuu asti.
- **Ennen 1.6.2017 markkinoille saatetut ja merkityt elintarvikkeet**, jotka eivät täytä asetuksen vaatimuksia, saadaan myydä varastojen loppuun.

Asetusta ei sovelleta silloin siltä osin kuin jos samasta asiasta tullaan samanaikaisesti säätämään EU-lainsäädännöllä.

**Ajankohtaista asiaa elintarvikkeen
alkuperämaamerkinnöistä "MMMa 218/2017"**

Eviraan tulleita kysymyksiä

Esiin nousseita kysymyksiä MMMa:n Evira 218/2017 tulkinnoista

Sovelletaanko MMMa 218/2017

- ✓ ainoastaan elintarvikkeen ainesosana käytetyn lihan ja maidon sekä maitotuotteissa ja vastaavissa käytetyn maidon alkuperämaan ilmoittamiseen? => **Kyllä sovelletaan.**
- ✓ *Ranskasta Suomeen* tuodun juuston ja täällä uudelleen pakatun juuston merkintöihin? => **Ei sovelleta.**
- ✓ ainoastaan Suomessa valmistettuihin elintarvikkeisiin vai myös tuontituotteisiin? => **VAIN Suomessa valmistettuihin.**

Esiin nousseita kysymyksiä MMMa:n 218/2017 tulkinnoista

Sovelletaanko MMMa 218/2017

- ✓ ainoastaan kuluttajapakkauksiin vai myös suurtalouspakkauksiin? => **Sovelletaan molempiin**
- ✓ myös pakkaamattomiin elintarvikkeisiin? => **Ei sovelleta, vaan ainoastaan pakattuihin.**

Esiin nousseita kysymyksiä MMMa:n Evira 218/2017 tulkinnoista

- ✓ **Sovelletaanko MMMa 218/2017 siten, kuin siinä lukee, että "Maa- ja metsätalousministeriön asetus (218/2017) tulee voimaan 1.6.2017 ja on voimassa 31.5.2019 asti. Pakkausmateriaaleja, jotka on hankittu ennen tämän asetuksen antamista ja jotka eivät täytä tämän asetuksen vaatimuksia saadaan käyttää ennen 31.8.2017 asti." Asetuksen antopäivä on 5.4.2017.**
=> **Sovelletaan, siten kuin asetuksessa säädetään.**
- ✓ Tarkoittako tämä sitä, että alkaen 5.4.2017 hankittuja pakkausmateriaaleja ei voi käyttää, ellei ne ole oikein (huomioitu alkuperämaamerkinnot). => **Kyllä näin on säädetty.**
- ✓ Oliko lainsäätäjän tarkoitus kirjoittaa alun perin "ennen **tämän asetuksen voimaantuloa**"...? => **Ei, vaan kuten asetuksessa lukee eli pakkausmateriaaleja, jotka on hankittu ennen tämän asetuksen antamista eli 5.4. ja jotka eivät täytä tämän asetuksen vaatimuksia saadaan käyttää ennen 31.8.2017 asti.**

Esiin nousseita kysymyksiä MMMa:n 218/2017 tulkinnoista

- ✓ MMMa 218/2017 aiheuttaa ongelmia ainakin jatkojalostajille, kuten esim. leipomoille. Leipomoiden toimenkuvaan kuuluu mm. kehittää jatkuvasti markkinoille uusia tuotteita. Tuotteiden ainesosina käytetään paljon meijeri- ja lihanjalostuslaitosten prosessoimia tuotteita. On ymmärrettävää, laitokset käyttävät kustannussyistä ja lain sallimissa rajoissa aikaisemmat pakkausmateriaalinsa pois. Näin ollen esim. leipomoiden on hyvin vaikeata saada alkuperämaatietoja laitoksilta ennakkoon uusille tuotteille vaadittuihin pakkausmerkintöihin. Mikä neuvoksi?
=> Silloin ei auta muuta kuin käyttää niitä tietoja, jotka ovat olemassa pakkausmerkintöjen laadinnassa. Pakkausmateriaaleja ei kannata tilata isoja määriä. Ne kannattaa suunnitella siten, että tiedot on niihin helppo muuttaa.

Esiin nousseita kysymyksiä MMMa:n 218/2017 tulkinnoista

- ✓ Voiko paikallinen viranomainen antaa poikkeuksia etikettien käyttöön siirtymäajan päätyttyä esim. jonkun kausituotteen osalta (esim. joulukinkku), jonka pakkausetikettejä on jäljellä iso määrä aikaisemmilta vuosilta, koska käyttö on vain vähäistä?

=> MMTa tulee voimaan 1.6.2017. Sen siirtymäaika päättyy 31.8.2017, josta päivästä alkaen pakattujen tuotteiden pakkausmerkintöjen tulee olla asetuksen mukaiset.

Pakkausmerkintäkysymyksissä yrityksiä pyydetään tarvittaessa olemaan yhteydessä ao. yritystä valvovaan elintarvikevalvontaviranomaiseen, jonka yhteystiedot löytyvät osoitteesta <https://www.evira.fi/elintarvikkeet/palautetta-elintarvikkeista/> Evira ei ota kantaa yksittäistapauksiin.

Evira ei tänä vuonna valvonnan ohjauksessa mitenkään painota asetuksen MMTa 218/2017 valvontaa. Vuoden 2017 aikana EI myöskään asia vaikuta Oiva-arvosanaan.

Esiin nousseita kysymyksiä MMMa:n 218/2017 tulkinnoista

- ✓ Alkuperämaamerkintämuutokset sattuvat kesäloma-aikaan, jolloin ollaan niin leipomoissa kuin painotaloissa lomalla. Ruuhkautuminen saattaa aiheuttaa uusien pakkausmateriaalien saannissa viivytyksiä (annettujen määräaikojen ylityksinä jne). Miten toimia?

=> Näin ollen yritysten kannattaa varautua ajoissa muuttamaan merkinnät. Jos on edellä kuvattu tilanne, että ruuhkautumisen vuoksi pieni osa tuotteiden merkinnöistä hieman viivästyy, kannattaa olla suoraan yhteydessä kohdetta valvovaan elintarvikevalvontaviranomaiseen.

Esiin nousseita kysymyksiä MMM:n 218/2017 tulkinnoista

- ✓ Miten alkuperämerkinnät on laitettava teollisuudelta teollisuudelle siirtyvissä tuotteissa, asiakirjoissa vai pakkauksissa? Kinkkusuikale voi olla pakattu vain kääremuoviin muovilaatikossa.

=> Ko. tapauksessa tiedon voi antaa asiakirjoissa tai sähköisesti tai pakkauksessa. Pääasia on, että tarvittava tieto kulkee toimijalta toiselle ja siten, että tiedon voi yhdistää ko. erään.

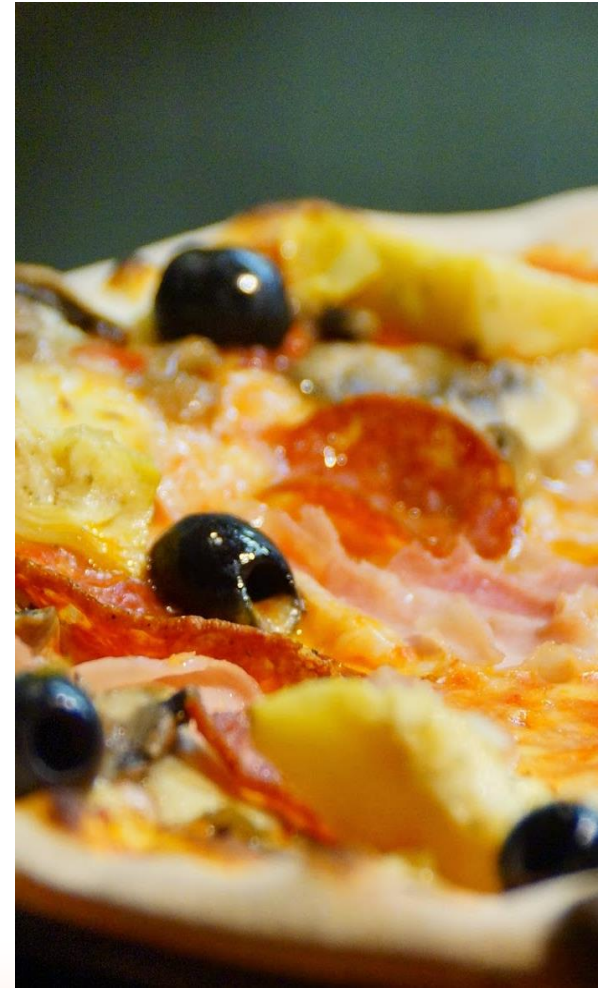
*"Perusperiaate (EPNAs N.o 1169/2011, art. 8):
Elintarvikealan toimijoiden, jotka toimittavat muille elintarvikealan toimijoille elintarvikkeita, joita ei ole tarkoitettu loppukuluttajalle tai suurталouksiin, on varmistettava, että näillä muilla elintarvikealan toimijoilla on riittävät tiedot, joiden pohjalta ne voivat tarpeen mukaan täyttää 2 kohdan mukaiset velvoitteensa.*

Esiin nousseita kysymyksiä MMMa:n 218/2017 tulkinnoista

- ✓ **Esim.** leipomo aloittaa valmistaa **pizzaa** jonka yhtenä raaka-aineena on **kestomakkara** jonka ainesosina on yleensä *naudanlihaa, sianlihaa, silavaa*, (lihaan rinnastettavia aineita), **juustoa** jne. Pizzan raaka-aineiden alkuperä-merkinnät voivat muodostua hyvin pitkiksi. Miten toimia?

=> Ko. tapauksessa kestopakkarassa käytetyn eri lihalajien alkuperämaat tulee ilmoittaa siten kuin asetus edellyttää. Ei tarvitse ilmoittaa esim. silavan tai juustossa käytetyn maidon alkuperämatietoja.

Esiin nousseita kysymyksiä MMMa:n 218/2017 tulkinnoista

- ✓ Koskeeko alkuperämerkinnät pakattujen salaattien tai pakattujen sämpylöiden valmistajia, jotka käyttävät tuotteissa lihavalmisteita esim. kinkkua? Tuotteet on valmistettu Suomessa.

=> Ko. tapauksessa koskee alkuperämaamerkinnät pakattujen salaattien ja sämpylöiden valmistajia, koska tuotteen ainesosana on käytetty lihaa.

Esiin nousseita kysymyksiä MMMa:n 218/2017 tulkinnoista

- ✓ Onko merkinnöissä oltava aina sanat "kasvatettu/teurastettu/lypsymaa" vai onko nykyisin käytössä oleva tapa hyväksytty jatkossakin esim. "naudanliha (Puola, Tanska)".

⇒ Kyllä lähtökohtaisesti on oltava *ko. asiat ilmaistuna (eli kasvatusmaa ja teurastusmaa, lypsymaa)*.

Poikkeus on merkintätapa "alkuperä: maan nimi", kun ko. ehto täyttyy, voidaan jättää alkuperäsana ilmoittamatta ainesosaluettelossa, esim.

...naudanliha (alkuperä: Suomi) tai ...naudanliha (Suomi) tai ...maito (alkuperä: Suomi) tai ...maito (Suomi).

Ilmaisu ...naudanliha (Puola, Tanska) on väärin, kasvatus- ja teurastusmaatiedot vaaditaan.

Esiin nousseita kysymyksiä MMMa:n 218/2017 tulkinnoista

- ✓ Mikäli lihatuotteessa, esim. makkarassa, on kahta eri lihalajia, esim. sikaa ja nautaa, ja jos maat olisivat vaikka Saksa ja Kanada, ja maat eivät vaihtelisi, niin eikö tulisi erotella Sianliha (Saksa), naudanliha (Kanada), vai voisiko sanoa että "lihojen alkuperämaat EU ja muut kuin EU-maat".

⇒ Merkitään, kuten edellä eli ilmoitetaan alkuperämaa ko. tapauksessa kunkin lihalajin osalta erikseen esim. seuraavasti:

...sianliha (kasvatettu ja teurastettu Saksa),
naudanliha (kasvatettu ja teurastettu Kanada)

Esiin nousseita kysymyksiä MMMa:n 218/2017 tulkinnoista

- ✓ Ja edellisessä esimerkissä, jos maat vaihtelevat, niin tuleeko joka lihalajille erotella "useat EU- ja muut kuin EU-maat" **VAI** voisiko tämä ilmaus koskea kaikkia lihavalmisteen sisältämiä lihalajeja?

⇒ Jos EU-maat ja 3. maat vaihtelevat, niin silloin ilmoitetaan alkuperämaa myös ko. tapauksessa kunkin lihalajin osalta erikseen

esim. seuraavasti:

...sianliha (kasvatus- ja teurastusmaa: EU),
naudanliha (kasvatus- ja teurastusmaa: useat
muut kuin EU maat)

Esiin nousseita kysymyksiä MMMa:n 218/2017 tulkinnoista

- ✓ Entä jos ed. makkaraesimerkissä lihat tulevat samasta maasta, niin tarvitseeko erotella lihalajeittain esim. ainesosaluetteloon erikseen lajien alkuperät vai voiko laittaa sian- ja naudanlihan osalta vain "lihojen alkuperämaa Saksa".

⇒ Ei voi laittaa aivan noin, vaan ilmaisutapa on muotoa silloin kasvatusmaa ja teurastusmaa.

Tiedon voi yhdistää esim. ainesosaluettelon lopussa seuraavasti: "Sian- ja naudanliha (kasvatus- ja teurastusmaa: Saksa)".

⇒ Jos nauta ja sika ovat syntyneet, kasvaneet ja teurastettu Saksassa, silloin voidaan ilmaista esim.: "Sian- ja naudanliha (alkuperä:Saksa)."

Esiin nousseita kysymyksiä MMM:n 218/2017 tulkinnoista

- ✓ Ja eikö niin, että mikäli lihan alkuperämaa on aina sama, tulee se ilmoittaa maan nimellä, ei ainoastaan merkinnällä "EU" tai "muu kuin EU-maa".

=> Kyllä, lihan alkuperämaa ilmoitetaan maan nimellä silloin, kun eläin on *syntynyt, kasvanut ja teurastettu TAI kasvanut ja teurastettu samassa, yhdessä maassa.*

Esiin nousseita kysymyksiä MMMa:n Evira 218/2017 tulkinnoista

- ✓ Jos laitoksen lihatuotteessa **sianlihan alkuperämaa vaihtelee sianlihan saatavuuden mukaan** ollen kuitenkin aina EU-maasta, voidaanko merkitä lihan alkuperän tuotteessa **sianlihan perään vain merkinnän "EU"**? Tuota uutta asetusta lukiessa saa sellaisen käsityksen, että se pitäisi merkitä, joko "sianliha (useat EU-maat)" Tai "sianliha (kasvatettu ja teurastettu: EU)" Kuitenkin tuossa asetuksen muistiossa on mainittu, että "useat EU-maat sijasta voisi käyttää ilmaisua EU", tämä ei kuitenkaan käy ilmi itse asetuksesta?

=> Voidaan myös merkitä, **esim. seuraavasti:**
"sianliha (kasvatettu ja teurastettu: EU)" tai
"sianliha (kasvatus- ja teurastusmaa: EU)".

Esiin nousseita kysymyksiä MMM:n 218/2017 tulkinnoista

- ✓ Pitääkö ilmoittaa alkuperämaa sianlihaa sisältävästä valmisteesta, jos sika on syntynyt, kasvanut ja teurastettu Suomessa, mutta liha viedään Ruotsiin, jossa se prosessoidaan ja pakataan, minkä jälkeen tuote lihavalmisteenä tuodaan Suomeen.
- ⇒ Ei tarvitse ilmoittaa tuotteen pakkausmerkinnöissä sianlihan alkuperämaatietoja, koska tuote on valmistettu Ruotsissa. Tiedon saa antaa vapaaehtoisesti, **esim. ...sianliha (alkuperä: Suomi).**
- ✓ Miten, jos tuotetta ei varsinaisesti jalosteta Ruotsissa, vaan vain pakataan siellä ja tuodaan Suomeen myyntiin?
- ⇒ Jos tuote valmistetaan, jalostetaan ja myydään pakattuna Suomessa, silloin tulee ilmoittaa sianlihan alkuperämaa.

Esiin nousseita kysymyksiä MMMa:n 218/2017 tulkinnoista

- ✓ Mikäli lihatuotteessa, esim. makkarassa on KAHTA lihalajia, esim. sikaa ja nautaa, jotka tulevat kahdesta eri alkuperämaasta, toinen Saksasta ja toinen Hollannista, niin tuleeko alkuperät merkitä erikseen, esim. Sianliha (Saksa), naudanliha (Hollanti) VAI voiko yhdistää että "lihojen alkuperämaa EU".

=> Ko. tapauksessa NAUTA ja myös SIKA on kasvatettu ja teurastettu kukin yhdessä maassa. Jos lihatuotteessa, esim. on kahta lihalajia, ilmoitetaan alkuperämaa ko. tapauksessa kunkin lihalajin osalta erikseen esim. seuraavasti: ...sianliha (kasvatettu ja teurastettu Saksa), naudanliha (kasvatettu ja teurastettu Hollanti).

Esiin nousseita kysymyksiä MMMa:n 218/2017 tulkinnoista

- ✓ Asetuksessa lihan alkuperä on ilmoitettava merkinnöillä "kasvatusmaa" ja "teurastusmaa". Asetuksessa jatketaan, että jos liha on saatu eläimestä, joka on syntynyt, kasvatettu ja teurastettu yhdessä maassa, merkinnät "kasvatusmaa" ja "teurastusmaa" voidaan korvata merkinnällä "alkuperä". Onko merkinnälle "alkuperämaa" todella edellytyksenä, että eläin on syntynyt, kasvatettu ja teurastettu samassa maassa (eikä ainostaan kasvatettu ja teurastettu), vaikka alkuperän ilmoittaminen merkinnöillä "kasvatusmaa" ja "teurastusmaa" ei vaadi eläimen synnyinmaan selvittämistä?

=> Asetuksessa säädetään yleensä alkuperämaan ilmoittamisesta. Ilmaisua "Alkuperä: maan nimi" voidaan käyttää vain silloin, kun eläin on syntynyt, kasvanut ja teurastettu yhdessä, samassa maassa.

Kasvatusmaa ja teurastusmaa -merkintä on myös alkuperämaamerkintä, ja ne voidaan korvata merkinnällä "Alkuperä: maan nimi", jos ed. mainittu ehto täyttyy.

Esiin nousseita kysymyksiä MMMa:n 218/2017 tulkinnoista

- ✓ Miten merkitään maidon alkuperä, kun maitotuotteen raaka-aineena käytetty maito on joko suomalaista tai suomalaisen ja ruotsalaisen maidon sekoitusta. Voisiko sen merkitä esim. "alkuperä: Suomi/Ruotsi" tai "alkuperä: Suomi tai Ruotsi"?

=> Alkuperämaatietaa EI voi merkitä joko tai -merkinnällä, vaan merkitään esim. "maito (lypsymaa: EU). Myös on mahdollista käyttää esim. asteriksia ja ilmoittaa pakkauksessa maidon lypsymaa kohdennetusti oikein.

Esiin nousseita kysymyksiä MMMa:h 218/2017 tulkinnoista

- ✓ Valmistamme maitotuotteita. Osaan saman nimistä maitotuotetta käytämme vaihdellen suomalaista TAI suomalaista ja ruotsalaista maitoa. Onko mahdollista ilmoittaa maidon alkuperäksi: Suomi tai Suomi ja Ruotsi. **Esim. "Maidon alkuperä: Suomi (FI) tai Suomi ja Ruotsi (FI/SE). Kts. Päiväysleima".** Merkitsisimme päiväysleiman yhteyteen kummasta maidosta on kyse. Emme luonnollisestikaan käytä Hyvää Suomessa -merkkiä näissä tuotteissa. Täyttääkö tämä merkintätapa asetuksen vaatimukset? Onko se hyväksyttävä? Toivomme muutosten tekemiseen lisääaikaa.
- ⇒ **Merkintäkäytäntö on muuten hyväksyttävä, paitsi tulee käyttää asetuksen säätämää tapaa eli lypsyaan ilmoittamista eli Lypsyaan: Suomi tai Suomi ja Ruotsi (FI ja SE) KTS: Päiväysleima.**
- ⇒ **Tai alkuperä (Suomi) tai Lypsyaan (Suomi ja Ruotsi (FI ja SE):kts. Päiväysleima.**

Esiin nousseita kysymyksiä MMM:n 218/2017 tulkinnoista

✓ Onko molemmat merkinnät oikein, jos ilmoitetaan **pakatussa maitojuomassa maidon alkuperä "Alkuperä: Suomi"** tai **Lypsymaa: Suomi**.

⇒ Jos maitojuoman maito on lypsetty, pakattu ja prosessoitu Suomessa, silloin voidaan ilmoittaa sanalla alkuperä eli esim. **...maito (alkuperä: Suomi)**;

⇒ (oikein on myös ilmoittaa **...maito (lypsymaa: Suomi)**)

Esiin nousseita kysymyksiä MMM:n 218/2017 tulkinnoista

- ✓ Pitääkö alkuperämaa ilmoittaa juustopakkausessa, jos sen pakkauksessa on Hyvää Suomesta -merkki?
- ⇒ Ei tarvitse ilmoittaa toistamiseen erikseen enää tuotteen ainesosan alkuperämaatietoja.

Esiin nousseita kysymyksiä MMM:n 218/2017 tulkinnoista

- ✓ Miten valvotaan Hyvää Suomesta merkin käyttöä? Riittääkö, että tarkastetaan asiaa koskevat auditointiraportit?
- ⇒ Valvotaan, kuten muutenkin viranomaisena valvottaisiin elintarvikkeen ainesosan alkuperämaatietoja. Tulee kuitenkin nyt pystyä varmistamaan, mikä raaka-aine-erä on käytetty mihinkin valmistettavaan elintarvike-erään.
- ⇒ Jos havaitaan, että liha ei ole suomalaista, silloin on hyvä ilmoittaa asiasta myös Ruokatieto Yhdistys ry:lle.
- ⇒ Evira on tällä hetkellä vasta pilotointivaiheessa, jossa arvioidaan sertifioidujen laatujärjestelmien sopivuutta ja riittävyttä korvaamaan osittain elintarvikevalvontaa.

Esiin nousseita kysymyksiä MMMa:n 218/2017 tulkinnoista

- ✓ Pitääkö jäätelöstä ilmoittaa maidon tai kerman alkuperämaa?
- ⇒ Jäätelön valmistukseen käytetystä maidosta tai kermasta ei vaadita alkuperämaatietoja.

Esiin nousseita kysymyksiä MMM:n 218/2017 tulkinnoista

- ✓ Miten merkitään maidon alkuperämaa, jos sulatejuuston valmistuksessa ei käytetä maitoa sellaisenaan, vaan juustoa ja voita. Miten sulatejuuston maitoraaka-aineen alkuperä merkitään?
Ainesosaluettelo esim.

- **Ainesosat:** juusto, vesi, voi, sulatesuola (EXX), säilöntäaine (EXX). **TAI**
- **Ainesosat:** juusto [maito, suola, hapate, juoksute, happamuudensäätöaine (EXX)], vesi, voi, sulatesuola (EXX), säilöntäaine (EXX).

Sulatejuustossa käytetyn juuston raaka-aineena käytetyn maidon alkuperämaa vaihtelee 4 eri EU-maan kesken, joista 1 on Suomi. Voin raaka-aineena käytetyn maidon alkuperämaa on Suomi.

Esiin nousseita kysymyksiä MMM:n 218/2017 tulkinnoista

- ✓ Miten maidon alkuperämaa tulisi tässä ko. tapauksessa merkitä?

=> **Sulatejuusto: Asetuksessa vaaditaan sulatejuustolle ainesosana käytetyn maidon alkuperämaamerkintä, joten tässä tapauksessa voi ilmoittaa maidon alkuperämaan esim. tuotteen ainesosaluettelon lopussa seuraavasti:**
Tuotteeseen käytetyn maidon lypsymaa: EU tai kohdennetusti Juusto (maidon lypsymaa: EU), ...Voi (maidon lypsymaa: Suomi)

Esiin nousseita kysymyksiä MMMa:n 218/2017 tulkinnoista

✓ Onko niin, että merkintävelvoite koskee vain asetuksen B-osassa listattuja tuotteita ja niiden ainesosana käytettyä maitoa. Eli EI muita maitotuotteita tai muiden kuin B-osassa mainittujen tuotteiden ainesosana käytettyä maitoa?

⇒ Kyllä, juuri noin eli koskee vain asetuksen B-osassa listattuja tuotteita ja niiden ainesosana käytettyä maitoa. **HUOM:** Kaikkia tuotteita ei ole tarkkaan yksilöity:

Esim. ....piimä, kefiiri.....ja muut vastaavat hapatetut ja fermentoidut maitotuotteet (maustetut ja maustamattomat) eli näin ollen **esim. smetana.**

Esim. voi ja muut maidosta peräisin olevat rasvat ja öljyt sekä maitoa sisältävät ravintorasvat, esim., voiöljyt ja maitorasvavevitteet X %.

Esiin nousseita kysymyksiä MMM:n 218/2017 tulkinnoista

- ✓ Onko niin, että merkintävelvoite EI koske esim. B-osassa listattujen tuotteiden valmistuksessa käytettyä maitoproteiinia, maitorasvaa, laktoosia tai muita maidon komponentteja? Vain maitoa kokonaisuudessaan (nestemäisenä tai jauheena)?
- ⇒ Kyllä, nestemäisenä tai jauheena, maidon alkuperää. EI koske ko. maidon eri komponentteja, paitsi poikkeuksena maitorasva; kts. Asetuksen liitteen B-ryhmän tuotteet: voi ja muut maidosta peräisin olevat rasvat ja öljyt sekä maitoa sisältävät ravintorasvat.

Esiin nousseita kysymyksiä MMM:n 218/2017 tulkinnoista

- ✓ Pitääkö maidon alkuperä kertoa tuotteissa, kuten juustopatonki tai tai kasvislasagne tai kermainen kalakeitto tai vaniljakastike?
- ⇒ Ei vaadita ilmoitettavan, koska ko. tuote-esimerkeissä on maitoa tai kermaa käytetty muiden tuotteiden kuin asetuksen 218/2017 liitteen B-osan tuotteiden ainesosana.

Esiin nousseita kysymyksiä MMMa:n 218/2017 tulkinnoista

- ✓ Kuuluvatko mausteina käytettävät maitopohjaiset tuotteet, esim. voinapit, juustonapit, juustoraaste, joita käytetään esim. broilertuotteiden maustamiseen, asetuksen piiriin ja tuleeko siten näiden alkuperä ilmoittaa pakkauksessa?
- ⇒ Jos on kysymyksessä esim. ravintolassa ruoan yhteydessä tarjottavat "pakatut" tuotteet, silloin EI ko. tuotteita katsota myyntiyksiköiksi, vaan pakkaamattomiksi elintarvikkeiksi. Tämän vuoksi riittää, että tällaisissa tapauksissa elintarviketiedot, kuten alkuperämaatiiedot ilmoitetaan ryhmäpakkauksissa.
- ⇒ Jos ko. tuotteita myydään yksittäispakattuna, esim. juustoraaste, silloin alkuperämaavaatteet koskevat ko. tuotetta. Voinappeja saatetaan myydä ryhmäpakkauksessa, jolloin alkuperätiedot ilmoitetaan ryhmäpakkauksessa.

Esiin nousseita kysymyksiä MMM:n 218/2017 tulkinnoista

- ✓ Onko niin, että merkintävelvoite EI koske maitojauhetta sellaisenaan myytynä? (Sitä EI ole listattu B-osan tuotelistauksessa. Koskeeko ainoastaan listattujen tuotteiden valmistuksessa käytettyä maitojauhetta?)
  - ⇒ Maidon alkuperämaan ilmoittaminen koskee liitteen B-osassa lueteltuja tuotteita. Näin ollen EI koske suoraan maitojauheen myyntiä. Jos maitojauhetta käytetään ainesosana asetuksen B-osan tuotteissa, silloin maidon alkuperämaa siitä tulee ilmoittaa.
    - > *Tämä kannattaa maitojauheen myyjän huomioida, kun myy tuotetta eteenpäin toimijalle, joka käyttää maitojauhetta maitotuotteiden valmistukseen, esim. kuluttajille.*

Esiin nousseita kysymyksiä MMM:n 218/2017 tulkinnoista

✓ Onko niin, että merkintää EI tarvita äidinmaidonkorvikkeissa tai vieroitusvalmisteissa?

=> Kyllä, EI vaadita ko. elintarvikkeissa maidon alkuperämaan ilmoittamista.

Esiin nousseita kysymyksiä MMM:n 218/2017 tulkinnoista

- ✓ Onko niin, että merkintää EI tarvitse tehdä pikkulasten jogurtti- ja rahkapohjaisiin välipalatuotteisiin? (Kyseiset tuotteet eivät ole elintarvikemiltään jogurttia tai rahkaa, vaan välipalatuotteita. Kyseiset tuotteet sisältävät jogurttia ja rahkaa, mutta eivät täytä jogurtin ja rahkan tuotevaatimuksia, koska sisältävät liian paljon muita ainesosia.

=> Kyllä tai EI; riippuu tuotteesta. Jos esim. rahka on vain yksi ainesosa muiden ainesosien joukossa EIKÄ ole kyseessä rahkaksi tai jogurtiksi luokiteltava elintarvike, esim. maustettu rahka tai rahka + murene, silloin EI vaadita ko. elintarvikkeissa käytetyn maidon alkuperämaan ilmoittamista -> ei ole kyseessä maitotuote.

Esiin nousseita kysymyksiä MMM:n 218/2017 tulkinnoista

- Alkuperämerkin paikka
  - ✓ Tiedot alkuperämaasta tulee ilmoittaa ainesosaluettelossa tai sen välittömässä läheisyydessä. Koskeeko tämä vain kirjallista ilmoitustapaa?
=> Kyllä, koskee vain kirjallista ilmoittamistapaa.
  - ✓ Voiko Hyvää Suomesta -merkki olla muualla, kuten tähänkin asti?
=> Kyllä, Hyvää Suomesta -merkki voi olla muualla kuin mitä kirjallinen tieto.

Esiin nousseita kysymyksiä MMMa:n 218/2017 tulkinnoista

Tiedotus

- ✓ Tuleeko tilaisuudesta Q&A-listaus vai miten Eviralla on tarkoitus jakaa tietoa tulkinnoista?

=> Esiitys kokonaisuudessaan tullaan laittamaan internettiin, jonne laitetaan myös usein kysyttyä -kohta; osoite: <https://www.evira.fi/elintarvikkeet/valmistus-ja-myynti/elintarvikkeista-annettavat-tiedot/pakkausmerkinnat/alkuperamerkinnaat/>

- ✓ Onko Eviralla tarkoitus laatia alkuperämerkintäopasta?

=> Ei ole tarkoitus laatia ainakaan tällä hetkellä erillistä opasta asiasta, mutta alkuperämaa-asia tullaan päivittämään Elintarviketieto-oppaaseen tämän vuoden aikana.

